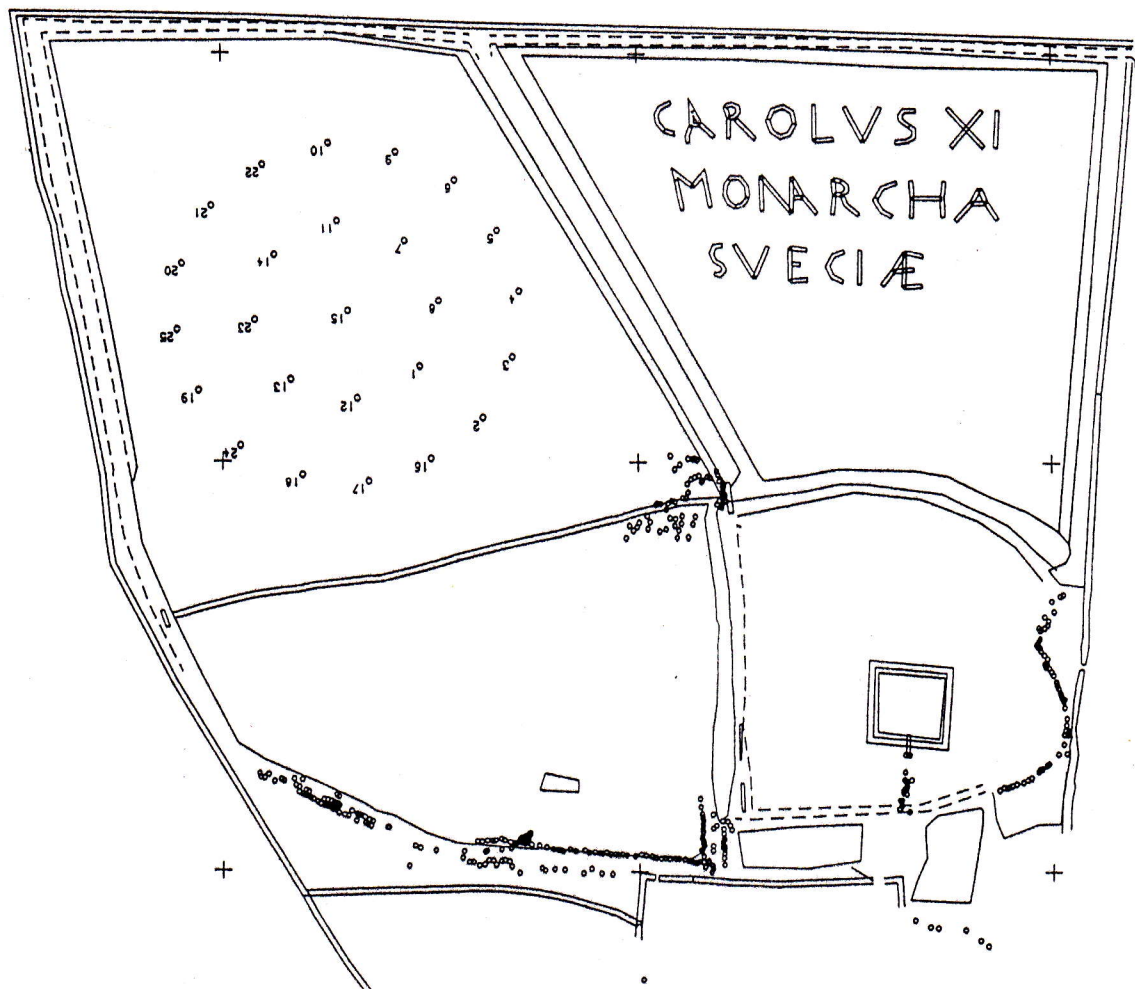

ÖSTRA SALLERUP PRÄSTEN, PARKEN OCH SKVADRONEN

Texthäfte till Hörby Museums sommarutställning 1994.
Sammanställt av :

*Göran Börjesson
Helene Gustafsson
Gunnar Jönsson
Gösta Sjöholm
Cecilia Thunberg
Gustaf Törnqvist*

Östra Sallerup
Prästen, Parken och Skvadronen

Innehållsförteckning

Något om astronomi	sid 1–2
Östra Sallerups kyrka	sid 3–4
Prästlängden	sid 5–6
Fiskdammar – Karpdammar	sid 7
Skvadronen inkl. bilagor	sid 8–20

Bilaga 1. Ur Platen, Södra Skånska Dragonreg. Historia.

Utdrag ur Mönsterrulla öfver regementet vid mönstringen i Grödbby den 11 juni 1678.

Bilaga 2. Ur Platen, Södra Skånska Dragonreg. Historia.

Regementets första indelning år 1680

Bilaga 3. Ur Platen, Södra Skånska Dragonreg. Historia.

1685 års rulla öfver regementets personal.

Bilaga 4. Ur mönstringsrulla Sallerup skv 13–14 nov 1701.

Bilaga 5.1 – 5.4. Ur mönstringsrulla från Södra Skånska Kavalleriregementets embarkering i Karlshamn den 1314 november 1701.

Bilaga 6. Ur Platen, södra skånska Dragonreg. Historia. Utrustningen

Något om astronomi

Från antiken och fram till medeltiden härskade det Ptolemaiska systemet, efter en grekisk astronom 2:a århundradet e.Kr. Enligt detta system befann sig jorden i världsalltets centrum och runt jorden rörde sig planeterna i cirklar. Förändringen kom på 1500-talet då Nicolaus Copernicus 1473-1543 polsk astronom, flyttade jorden från dess antika plats. Copernicus beskrev ett universum där jorden kretsar runt solen, i likhet med de andra planeterna, i cirkelformiga banor.

Men en annan man var av en annan åsikt, nämligen den danske astronomen Tycho Brahe, 1546-1601. Hans hypotes gick ut på att jorden var universums medelpunkt, men att alla planeterna rörde sig kring solen, medan denna rörde sig kring jorden.

Tycho Brahe hade en lärjunge vid namn Johannes Kepler, 1571-1630, som var tysk astronom. Kepler ärvde Brahes litterära verk vid dennes död 1601. Med hjälp av Brahes anteckningar formulerade Kepler den moderna astronomins huvudprinciper. Han trodde på solen som universums medelpunkt och upptäckte att planeterna kretsade kring solen i elliptiska banor, dvs med solen i ellipsens ena brännpunkt. Ungefär samtidigt som Kepler verkade en annan astronom vid namn Galileo Galilei i Italien, 1564-1642.

Galilei förespråkade Copernicus teorier. Keplers och Galileis synpunkter var besläktade och genom brevväxling grundlades en fast vänskap. 1609 konstruerade Galilei det första astronomiska teleskopet. Han förbättrade det hela tiden och började studera himlavalvet. Galilei upptäckte att månens yta inte alls var jämn och polerad, utan föränderlig med höga berg och djupa sänkor. Han upptäckte att Vintergatan var ett bälte av otaliga stjärnor.

1610 riktade han sitt teleskop mot Jupiter och såg fyra månar kretsa kring planeten. Han tycktes sig se Saturnus omgiven av två mindre planeter. Vad han såg, men tolkade felaktigt, var Saturnus ringar.

Vidare studerade han Venus och fann att denna inte var en stjärna, som man ditills trott, utan en planet som återkastar solens ljus.

Galilei studerade även Merkurius och Mars, men avslöjade tillsvidare ingenting av betydelse. Genom att studera solen under flera månader kunde han se solfläckarna röra sig över solskivan. Han förstod att solen roterade kring sin axel.

Först nu ansåg sig Galilei ha bevis för sina teorier och började ge dem stöd offentligt i olika skrifter. Detta irriterade de aristoteliska professorerna som försökte övertala den katolska kyrkan att bannlysa kopernikanismen som Galilei förespråkade.

Galilei oroades av detta och reste till Rom för att tala med de kyrkliga myndigheterna. Men kyrkan var rädd för en skandal och befallde 1616 Galilei att aldrig mer "försvara eller hysa" kopernikanismen. Galilei blev tvungen att lyda.

År 1623 blev en av Galileis gamla vänner påve. Galilei försökte då omedelbart få "förbudet" från 1616 återkallat. Han misslyckades, men fick tillåtelse att skriva en bok som diskuterade både den aristoteliska och den kopernikanska teorin, men på två villkor:

han fick inte ta parti för någon av teorierna och han fick inte stöta sig med kyrkan. Boken hette "Dialog rörande de två viktigaste världssystemen", och utgavs 1632 med censorernas fulla stöd. Boken hälsades omedelbart i hela Europa som ett litterärt och filosofiskt mästerverk. När påven insåg att folk såg boken som ett stöd för kopernikanismen, ångrade han snart att han hade tillåtit utgivningen. Påven hävdade

således att Galilei hade överträtt 1616 års "förbud". Han ställde Galilei inför inkquisitionen, som dömde honom till livstids husarrest och befälld honom att offentligt ta avstånd ifrån kopernikanismen. Galilei var återigen tvungen att lyda.

Galilei blev sängliggande under långa perioder, men fortsatte sitt arbete nästan ända till slutet genom att diktera sina tankar och teorier för sina lärljungar. Han avled 1642, nära 78 år gammal.

Samma år föddes en man i England vid namn Isaac Newton. När Newton 1661 kom till Cambridge som student tillämpades i England alltså den slags undervisning, som blivit en besvikelse för Galilei i Italien många år tidigare. Copernicus och Keplers inspirerade teorier ignorerades fortfarande och Galileis verk hade inte fått något erkännande. Huvudmassan av folket i gemen trodde ännu att solen kretsade kring jorden.

Vid Cambridge studerade Newton bl a optik, läran om ljuset. Han blev fascinerad av ämnet och började slipa linser och bygga teleskop. Han upptäckte ljusets färgspridning och byggde ett spegelteleskop 1668.

Newton hade under lång tid funderat över orsaken till solens, månens och planeternas rörelser. Galilei och Kepler hade lyckats förklara hur dessa himlakroppar rörde sig, men Newton var angelägen att ta reda på varför. Så när han enligt traditionen 1666 såg ett äpple falla till marken började han studera gravitationens problem. 1687 publicerade han slutligen teorin om den "universella gravitationen" i arbetet "Principia". Det är gravitationen som håller planeterna i sina banor runt solen.

Newton blev 1669 professor i matematik i Cambridge, där han föreläste fram till 1696. Han flyttade då till London där han ägnade sig åt officiella plikter bl a som chef för myntverket. Han bodde i London fram till sin död 1727.

Med tanke på att Isaac Newton 1661 vid Cambridge fortfarande blev undervisad enligt den "antika" uppfattningen om hur universum såg ut, är det svårt att säga vad Jöns Hendriksson kan ha haft för uppfattning om universum, vad för slags litteratur han kan ha haft tillgång till under sina universitetsstudier till präst i Köpenhamn 1642-1648, alltså mer än ett decennium tidigare.

LITTERATUR- OCH BILDKÄLLA

"Den nya världsbilden, Galilei och Newton" : William Bixby
översättning Alf Sagnér.

"Kosmos, en kort historik" : Stephen W.Hawking 1988.

"Naturvetenskapens historia" : Charles Singer 1959.
översättning Inger Larsson.

"...och de seglade ständigt." : Rolf Edberg 1985.

Östra Sallerups kyrka

Ärkebiskop Absalon i Lund bestämde att på en kulle mitt i byn Saxultorp skulle byggas en kyrka utav sten. Troligen någon gång under 1180-talet stod också kyrkan färdig att tagas i bruk.

En av orsakerna till att kyrkan byggdes just här torde ha varit att biskopen ägde flera hemman i Ö.Sallerup.

Något år före sin död, 1201, skrev Absalon sitt testamente, vari det fanns en donation som lyder: "Sallerup i Ruma jämte kyrkan och sina tillhörigheter skänkte han och gav skötebrev på, åt de nämnda bröderna till deras bord". Med bröderna menas kanikerna vid domkyrkan i Lund och med bord menas att det skulle vara till deras underhåll. Jorden och kyrkan förblev sedan i domkyrkans ägo fram till reformationen, början av 1500-talet, då staten trädde till som ny ägare.

Saxulfstorp är det gamla namnet på Sallerup. Saxulf = mansnamn och torp = nybygge eller nyodling.

I 1688 års kyrkobok har namnet ändrats till Salderup Roma. En teori är att Roma betyder hed eller öppen plats. Slutligen ändrades namnet till Östra Sallerup för att kunna skilja detta från Södra och Västra Sallerup.

Ombyggnader och tillbyggnader

Kyrkobyggnaden har under tidernas lopp undergått flera förändringar. Den första förändringen som det står skrivet om gjordes 1745, då man rev väggen mellan tornet och kyrkan för att få plats till fler besökare.

1864 var det dags igen. Nu byggdes en tillbyggnad åt söder. För att få pengar till tillbyggnaden sålde man vid en auktion 1864 hela altarpopsatsen med altartavla och predikstol.

När man skulle bygga trappan till sidoskeppet fann man att Jöns Hendrikssons gravmonument stod i vägen. Då det var helt otänkbart att placera trappan annat än mitt på gaveln, rev man helt enkelt bort allt som fanns ovan jord av graven. Resterna av monumentet användes som byggnadsmaterial till kyrkogårdsmuren.

1896 var det dags igen. Denna gång byggdes en läktare som upptog så gott som hela tillbyggnaden från 1864. På läktaren gav man också plats åt kyrkans första orgel.

Nästa restaurering ägde rum mellan 1935-36, då kyrkan fick nya fönster, bl a ett nytt altarfönster och bänkarna avkortades så att plats bereddes för gångar utmed väggarna.

1948 flyttades sakristian till utrymmet under tornet, som avskildes ifrån övriga kyrkorummet, som det en gång varit.

Den senaste, mera genomgripande restaureringen, skedde 1962. Prediksstolen flyttades till vänster om altaret, det gamla golvet i mönstrade plattor ersattes med tegelplattor.

I en ny tillbyggnad åt söder fick kyrkan ett nytt vapenhus. Det var när man skulle bygga vapenhuset som man fann en murad grav i jorden. Det var resterna av Jöns Hendrikssons grav. Det var också nu man fann resterna av gravmonumentet i kyrkogårdsmuren.

Nuvarande tornet är daterat till början av 1500-talet. Vid restaureringen 1962

4
påträffades resterna av grundmuren till ett äldre torn, troligen ett mindre torn i romansk stil. Vid samma tillfälle fann man också resterna efter grundmuren till ett äldre vapenhus, som rivits i samband med tillbyggnaden 1864.

Kyrkans interiör

Det gamla koret finns kvar i den östra delen av kyrkan. Där kan man på väggarna se fragment av målningar från 1220-talet, som är utförda av den så kallade Finjamästaren eller utav dennes lärjungar.

När det gäller valven är de av ett senare datum. Målningarna där kom till i mitten av 1600-talet och är tydligare. Högst uppe pryddes dessa målningar av Carl XI:s monogram samt med året 1667, alltså under Jöns Hendrikssons tid som präst. Efter att ha varit överkalkade i århundraden, plockades målningarna fram under 1950- och 1960-talen.

Dopfunten från 1175 är uthuggen i sandsten.

PRÄSTLÄNGDEN

Den först kända prästen i Ö.Sallerup var *Hans Bärtison* som verkade här omkring 1527. Brytningen med den katolska läran måste ha skett under efterträdaren *Laurids Mortensens* tid 1535-1557.

Laurids Poulsen 1557-1587.

Peder Nielsen verkade mellan 1587-1618.

Pastor *Christer Nilsen* tjänstgjorde 1618-1620, då han avled i pest.

Baltser Hansen kallades år 1620 till kyrkoherde, dog i början av året 1648.

1648 den 14 maj utnämndes sålunda *Jöns Hendriksson* till sockenpräst för Ö.Sallerups och Långaröds församlingar. Jöns var kyrkoherde här under de svåra år som följde efter det att Skåne, genom freden i Roskilde den 26 februari 1658, blivit senskt. I närmare 20 år efter detta datum pågick en oresonlig och blodig fejd mellan den danskvänliga befolkningen, som organiserade sig i snapphaneförband, och de svenska trupperna. Några år före sin död lät han tillverka ett gravmonument i form av en kista huggen av hel sten, botten och locket likaledes av hel sten, med inskriptioner på norra och södra sidorna på latin, danska och med runskrift. Efter en prästerlig gärning i 41 år i pastoratet avled denne märklige prästman den 10 april 1689 och begravdes i en murad gravkammare under nämnda monument.

Simon Palm kom till pastoratet den 8 november 1698. Palm påbörjade vid sitt tillträde en vigsel-, födelse- och dödbok för pastoratet. Den boken var så gott som det enda som räddades av kyrkoarkivet då prästgården brann den 1 september 1792. Simon Palm avled den 20 juli 1726.

Mattias Ulrik Sundius som de två sista åren av Palms levnad varit medhjälpare i pastoratet utnämndes ett halvt år före Palms död till kyrkoherde här. Sundius avled redan 1730 i en svår sjukdom. Innan en ny präst blivit utnämnd tjänstgjorde en pastor *Carl Gustaf Nykiörck* i pastoratet.

Därefter tjänstgjorde en pastor som hette *C.Ryffjörd*.

I maj 1732 kom *Johan Wilhelm Corwin* till prästgården som kyrkoherde. I en sockenbeskrivning från Frosta härad författad av häradets präster åren 1746-1747 har Corwin bidragit med en utförlig redogörelse över förhållandena i Ö.Sallerup och Långaröd, vilket var synnerligen värdefullt för framtida forskning. Corwin dog i blodstörtning den 26 mars 1756 i Ö.Sallerup.

Den 18 december 1756 började *Mickael Abelin* sin gärning i pastoratet. Blev kyrkoherde 1758. Han fick en son, Carl, som med tiden blev kvartermästare vid Skånska Kavalleriregementet. Mickael Abelin avled den 15 januari 1764.

Håkan Rubens blev kyrkoherde i pastoratet 1765. Utnämndes till prost 1783 och dog den 26 augusti 1789.

Efterträdare till Rubens utsågs ej förrän den 24 maj 1792. Det blev kyrkoherde *Olof Palm*. Han dog den 17 februari 1800.

Johan Henrik Kemmer tillträdde pastoratet den 27 januari 1801 och dog 1818.

Jakob Bergman kom till pastoratet den 28 oktober 1819 och dog den 23 maj 1832.

Erasmus Billsten kom till pastoratet som kyrkoherde år 1833 och dog 1839.

Efter Billstens död tjänstgjorde under åren 1839-1841 pastor *J.B.Brock* som vicepastor. Samma år, 1839, kom kyrkoherde *Olof Lars Olander* till pastoratet. Utnämndes till prost år 1849. På grund av sjukdom blev han beviljad tjänstledighet från oktober 1856. Han avled 28 september 1863.

6
Sven Johan Heiner verkade som pastor i Ö.Sallerups och Långaröds församlingar mellan 1859-1861. Blev sedan utnämnd som kyrkoherde 10 november 1865. Han gick hårt åt den tilltagande dryckenskapen och hembränningen i församlingarna. Han körde bort de lönnkrogar som lär ha funnits utanför kyrkogrindarna. Heiner dog den 23 juni 1875.

I pastoratet, nu som nådeårspräster, verkade vice pastor *V.Cederberg* sedermera kyrkoherde i Östra och Västra Vemmenhög, samt vice pastor *O.Asker*, tills ny kyrkoherde tillträdde.

Det blev *Nils Peter Bergdahl* som utnämndes till kyrkoherde den 12 april 1876. Han erhöll avsked från tjänsten den 1 maj 1903.

Bergdahl fick under sina sista år hjälp av pastor *Lars Brodin* som tjänstgjorde åren 1901-1903.

Efter Brodin fick kyrkoherde *Viktor Emanuel Rundgren* tjänsten och flyttade in i prästgården den 1 maj 1904. Han tjänstgjorde i pastoratet till den 1 september 1908. Han blev även teologie doktor vid Lunds Universitet år 1918. Han utnämndes till biskop i Visby år 1920. Detta ämbete innehade han till sin död den 13 juli 1936.

Pastor *Olof Nilsson* verkade i pastoratet fr o m Rundgrens avflyttning 1908 fram till den 1 maj 1909.

Då flyttade kyrkoherde *Knut Samuel Forsberg* in i Ö.Sallerups prästgård. Forsberg dog i Lund den 11 augusti 1941.

Pastorsadjunkt *Folke Hellberg* tjänstgjorde i församlingarna från år 1937 till den 1 mars 1943.

Den 1 mars 1943 tillträdde kyrkoherde *Johan Henrik Hägglund* och tog avsked av församlingarna den 9 september 1973.

Carl Erik Svensäter blev utsedd till kommunister utav domkapitlet från den 1 april 1974.

Fr o m 1 januari 1974 utgör Västerstad, Östraby, Ö.Sallerup och Långaröd ett pastorat. Svensäter begärde tjänstledighet på våren 1977 för att gå ut som missionär till Afrika. Under Svensäters tjänstledighet uppehåller kyrkoherde emeritus *Bernt Larsson* tjänsten såsom vicekommunister här. Carl Erik Svensäter slutade sin tjänst i pastoratet den 31 oktober 1982.

Efter honom tjänstgjorde *Christian Boden* i 5 månader.

Lars Ingvarsson började den 1 april 1983 och slutade 1985.

Leif Skjetne tjänstgjorde i församlingarna mellan september 1986 till 31 december 1987.

Efter honom kom *Harry Nordberg*, 1 april 1989 till 30 november 1990.

Allan Lundgren från den 1 april 1991 till den 1 maj 1994.

FISKDAMMAR - KARPDAMMAR

Enligt Svensk Uppslagsbok en "med konst anlagd vattensamling för uppdragande av fisk". Det är tre förutsättningar som måste uppfyllas för att man ska kunna anlägga fiskdammar på ett markområde:

1. Att det genom uppdämning kan sättas under vatten
2. Att vattentillförseln är så stor att fiskdammen på våren kan fyllas och att erforderligt vattenstånd kan hållas under sommaren
3. Att området fullständigt kan torrläggas

Billigast blir en fiskdammsanläggning på kärr eller ängar som är omgivna av högre belägen mark och har avlopp genom ett trångt pass som kan däckas upp genom en kort vall vid avloppet.

Bäst, men dyrast, är om man från ett vattendrag kan leda vatten till en fiskdamm som är skild från vattendraget. Genom anläggande av en regleringsdamm i vattendraget och en längre tillförselkanal kan då ofta vattentillförseln till ett flertal dammar regleras.

Fiskdammens djup måste anpassas efter ändamålet med dammen, t ex 0.2-0.3 m för små karplekdammar, 0.5-0.75 m för tillväxtdamm för karp.

Fiskdammens botten bör slutta svagt mot avloppet och för att avleda vattnet dit anordnas ofta diken.

Ofta användes särskilda mindre och djupare dammar, **vinterdammar**, för fiskens förvaring över vintern. Dessa dammar står torra under sommaren, och däms upp och besättes på hösten, då man till dem överför fisk som ej skall förbrukas eller försäljas.

Tillväxtdammarna, däremot, står torra på vintern, däms upp och besättes på våren.

Karpen får leka i särskilda sk **lekdammar**. Ynglet överförs till sk **yngelsträckdammar**, där det eventuellt får övervintra, innan det flyttas till tillväxtdammarna. Ibland används sk **försträckdammar** som är mindre, mycket näringsrika dammar.

I Kina fanns det karpdammar åtminstone ca 500 f Kr och i Europa verkar fiskdammar ha anlagts av romarna ca 100 f Kr. I Sverige har Linné beskrivit karpdammar på 1700-talet.

SKVADRONEN

Vid freden i Roskilde 1658 överlämnades Skåne och Blekinge till Svergie. Tillsammans med Halland, som vid freden i Brömsebro 1645 avträtts på 30 år till Sverige utgjorde dessa provinser ett generalguvernement. Karl X Gustav utsåg riksamiralen Gustav Otto Stenbock som den förste generalguvernören och under honom skulle de civila landshövdingarna och fästningskommendanterna verka.

Eftersom man utgick från att danskarna vid första lägliga tillfälle skulle försöka återerövra de förlorade landskapen och även för att skydda mot Snapphaneförband förflyttades från Sverige ett infanterireg. och fyra kompani dragoner vilka inkvarterades på landsbygden.

I maj 1658 fick generalguvernören konungens uppdrag att låta uppsätta ett regemente om 12 kompanier med vardera 125 ryttare att förläggas i Skåne. Rekryteringen skulle ske huvudsakligen med "goda" svenskar, ev värvade tyskar men inga skåningar fick komma i fråga under 1600-talet.

Det nya regementet skulle indelas i Skåne efter samma principer som gällde för indelningsverket. Målet att uppsätta och rusta 12 kompanier uppnåddes aldrig, utan 1661 fastställdes att regementet skulle omfatta 8 kompanier, således 1000 ryttare. Av dessa skulle 458 få sin indelning i Kristianstad län och 452 i Malmöhus län. Dess förste chef blev överste Lybecker och regementet kallades Lybeckers Skånska Ryttare.

Enligt de bestämmelser som utfärdades 1662 skulle ryttaren inkvarteras hos bonden och där erhålla husrum och mat, samt hö till hästen. Av den skatt som hemmanet skulle betala gick 30 daler till ryttaren som då själv fick svara för häst och rustning. Alternativt kunde hemmansägaren åta sig att själv anskaffa och underhålla ryttare, häst och mundering mot att han slapp den egna skatten till Kronan och kanske istället fick ekonomiskt tillskott från adra hemman om det egna ej var tillräckligt stort. Den lejde ryttaren benämndes sventjänare. En större gård eller grupp av mindre gårdar som höll en ryttare kallades rusthåll och den ansvarige för att det fanns en fullt rustad ryttare på gården för rusthållare. En ryttare kunde också driva eget jordbruk kanske genom att bruka ett hemman som av någon anledning blivit öde.

I början av år 1676 beslutade konung Karl XI att ytterligare ett kavalleriregemente skulle sättas upp i Skåne och detta kom senare att utgöra Södra Skånska Kavalleriregementet, i vilket Östra Sallerup skvadron ingick. I sitt brev till landshövdingarna den 18 februari uppmanades dessa att ta reda på hur många "gamble och förlovade" (avskedade) ryttare som ännu anses kunna göra krigstjänst och vara villiga därtill, genom löfte om skattelindring och andra förmåner. De skulle inställa sig med kläder och klippare samt försedda med värjor och pistoler medan Kronan skulle förse dem med Karbiner. Riksrådet Pontus de la Gardie fick uppdraget att pådriva dessa värvningar och den 1 juli var fyra svaga skvadroner värvade i Kronobergs län, därav tre med gamla f.d. ryttare. Denna dag utfärdades också fullmakter för befälet och räknas av hävd såsom regementets födelsedag. I början av september fick regementet sin förste chef, nämligen konungens egen adjutant överste Hans Ramsvärd, och det kallades efter honom ofta "Ramsvärds gamle smålänningar" eller "Ramsvärds regemente till häst". Före slaget vid Lund, 4 december 1676, låg det i bivack i jordkolor nordväst om Lilla Harrie där regementet genom köld, svält och sjukdomar smälte samman från knappa 350 man till att på morgonen den 4 december endast 120 man kunde "sätta vänstra foten i stigbygeln". Dessa fick dock sin plats bland elittrupperna på arméns högra flygel. Där stod man i andra träffen, d.v.s. andra omgången och var under konungens befäl med i förföljningen av danskarna fram mot Kävlingeån. Här överlämnade konungen befälet åt Ramsvärd att jämte några andra skvadroner bevaka "passet". I ett brev den 4 jan 1677 uttalar konungen sitt nådiga välbehag över regementets välförhållande. Det deltog sedan i resten av det skånska kriget, var med vid Kristianstads belägring, Helsingborg och Landskrona.

Ur den äldsta bevarade mönstringsrullan över regementet från Grödbby den 11 juni 1678 framgår att antalet skvadroner ökats till sex. Dessa var Livskvadronen, Överstelöjtnantens, Majorens, Tornerefelts, Gyllenståhls och Bruces skvadron. Livskvadronen var överstens, d v s regementschefens skvadron och den fördes, till skillnad från de andra, av en kaptenlöjtnant. En befattning där översten skolade in sina blivande skvadronchefer, vars grad var ryttmästare(motsvarande kapten vid andra truppslag). Det framgår att flera av skvadronerna var svaga och ofullständigt beväpnade. Starkast var Livskvadronen och Tornerefelts skvadron.

Bilaga 1

Fram till fredsslutet 1679 präglas tiden av de ständiga rekryteringsbekymren, smärre strövtåg på jakt efter snapphanar och täta sammandrabbningar med mindre danska trupper.

Karl XI hade först för avsikt att förlägga regementet i Blekinge men eftersom snapphanar fortsatte sina härjningar även efter freden och de civila myndigheterna tarvade bistånd fick Ramsvärd order att indela (förlägga) sina nu åtta skvadroner i Skåne istället. Den 7/2 1680 utfärdar generalguvernören sin instruktion om inkvartering.

Bilaga 2

Härmed fanns det nu alltså två rytteriregementen som skulle få sin indelning i Skåne. Det ena förlades huvudsakligen i nordvästra Skåne och det andra i östra och södra Skåne.

För varje regemente gällde det att skapa 8 x 125 d v s 1000 rusthåll åt ryttarna och dessutom utse hemman bland de större och mer förmögna gårdarna till bostad åt officerare, övrigt befäl och personal vid regementet. Totalt åtgick därför omkring 1200 hemman. För varje skvadron, eller kompani som det egentligen skulle kallas, var behovet 147 hemman.

1	Ryttmästare	4	hemman
1	Löjtnant	3	"
1	Kornett	2	"
1	Kvartermästare	2	"
3	Korpraler	6	"
1	Mönsterskrivare	1	"
1	Trumpetare	1	"
1	Hovslagare	1	"
1	Profoss	1	"
125	Ryttare	125	"

147 hemman

Den år 1680 genomförda indelningen fungerade redan från början dåligt, eftersom många av rusthållen var för små och svaga för att kunna underhålla en ryttare. Dessutom hade alltför många ödegårdar anslagits till regementet. Man fann det nödvändigt att göra en ny indelning. Förutsättningarna hade ändrats till det bättre eftersom 3 härader i norra Skåne som varit reserverade för tilltänkta infanteriregementen, nu också disponerades. Dessutom hade många av de tidigare ödegårdarna fått nya brukare. I februari 1684 var en kommission färdig med arbetet och ur syneprotokollet från Ryttmästarbostället i Östra Sallerup den 20 augusti 1694 kan man se att ryttmästare Johan Orrfelt tillträdde i januari 1684 men att ingen husesyn i de befintliga man- och ladugårdshusen då hölls. Ryttmästarna fick som boställe en kungsgård eller större gård belägen något så när centralt i det område där skvadronens ryttare var förlagda.

Bilaga 3

Det var säkert inte lätt att genomföra Karl XI påbud om inkvartering av regementena i ett av långvarigt krig svårt härjat landskap. Bördan för rusthållet och bondebefolkningen blev värre av att ryttarna ansåg sig vara så gott som i fiendeland och sökte göra bönderna till sina lydiga tjänare. När lustan föll på drog de ut på våldgästning och med hugg och slag tilltvang sig mat och dryckesvaror och säkert ibland hustrur och tjänstepigor.

På sommaren kunde ryttaren tjundra hästen på klövervången eller i sädesåker och på vintern skulle den självfallet ha det bästa fodret. Slitningarna fortfor under hela KarlXI regeringstid. Först under Karl XII tid, sägs det, blev det klart så för bonde som för ryttare att regementet, "när det red för Sveriges

väl, det red för Skånes med"

De militära befattningshavarna fick ingen direkt kontant lön, utan tilldelas räntorna som mest utgick in natura, av de hemman som anslagits. Ryttarna fick i de flesta fall nöja sig med bostad i någon gård inom rusthållet, eventuellt ett ledigt gatehus. Efterhand byggdes i byarna särskilda ryttarehus, ofta i byns utkant. Egna torp med tillhörande jord tillkom först längre fram i tiden.

Så småningom innebar ryttarens vardag i de flesta fall jordbruksarbete tillsammans med de övriga männen i byn. Ett avbrott i det dagliga livet utgjorde de möten till vilka ryttarna flera gånger om året kallades för att skvadronvis exercera och öva i vapnens bruk. Detta har väl då troligen skett i närheten av ryttmästarbostället i Östra Sallerup. En gång om året sammandrogs hela regementet på en lämplig plats, ofta i Lyngsjö, för generalmönstring och större gemensamma övningar. Vid dessa skulle även rusthållarna närvara för att kunna bevaka rusthållets intressen och rätta till anmärkningar på häst och ryttare.

Efter två decennier av fred, förklarade Danmark, allierat med Ryssland och Sachsen, år 1700 krig mot Sveige. Regementschefen Gyllenpistol, som kom efter Ramsvärd, hade i sin tur 1694 efterträtt av överste Alexander Stromberg.

Regementena mobiliserades, men för Södra Skåningarna dröjde det till september 1701 innan man fick order att inställa sig i Karlshamn för överskeppning till de baltiska provinserna. I samband med embarkeringen den 13-14 november gjordes en noggrann mönstring av regementet och en fullständig mönstringsrulla för bl a Östra Sallerups skvadron finns bevarad på Landsarkivet i Lund, som upptar rusthåll, ryttare och övriga befattningshavare.

Bilaga 4

Vi har valt att presentera de tre korpralslagen i skvadronen med nummer på rusthållet, vilken by och församling det tillhörde samt namnet på ryttaren och slutligen även något om deras öden, där vi vet. Ganska ofta fick dock gårdar från olika byar bidra till ett rusthåll.

Bilaga 5

Enligt mönstringsrullan var regementet komplett till såväl befäl som manskap med 200 trossdrängar och 1.000 hästar. För Sallerups skvadron del fattades dock mönsterskrivaren Christoffer Enkell som varit på permission och möjligen mad flit beräknat tiden så illa att han var på en halv mils avstånd från Karlshamn då flottan gick till seglats. Regementsofficerare och ryttmästare hade vardera fyra hästar, löjtnanter och kornetter tre, samt kvartermästare, korpraler och trumpetare två.

Utöver dessa personer, kompletterades regementet med ytterligare 850 man som rekryterades i Skåne, för att täcka förlusterna på vägen mot Poltava.

Bilaga 6

Den 13 november embarkerades således fyra skvadroner på 13 fartyg och gick morgonen därpå till segels. De övriga skvadronerna embarkerade på 20 fartyg dagen efter. Konvojerade av 3 örlogsfartyg ställdes kursen mot Libau eller Windau men en våldsam storm skingrade flottan. Två fartyg ur vardera transporten med bl a Stromberg anlände den 18 november utanför Riga-viken. Platsen var olämplig för landstigning varför man lotsades längre in i viken till en plats som hette Rohjen. Där gick man till ankars på sju famnars vatten ganska långt från land. Stormen fortsatte att rasa så att debarkeringen fick uppskjutas flera dagar. Pråmar saknades också så alla båtar i trakten hopsamlades och sammanfogades två och två istället. Foder och proviant fördes först iland och därefter hästarna, på vilka man nödgades binda ihop benen och därpå lägga omkull dem för att kunna transportera dem på de små båtarna. Men såväl under landstigningen som förut under den våldsamma sjögången gick många hästar överbord och drunknade.

Ytterligare tre fartyg hade kommit in till Rohjen men under flera dagar hade Stromberg ingen aning om vart resten tagit vägen. Det visade sig så småningom att 16 fartyg den 20 november framkommit till Libau, av vilka sex strandade, varvid dock tack vare Karl XII personliga ingripande i räddningsarbetet helt få hästar omkom. Nio fartyg kom Windau mer eller mindre som haverister och

ett hade vinddrivits ända till Pernau.

När regementet äntligen var återsamlat insände Stromberg en rapport till konungen att det vid överresan förlorats 31 officershästar, 28 underofficershästar, 256 manskapshästar och 59 trosshästar, sammanlagt 374 hästar. Av munderingar hade bortkommit 6 hattar, 5 karpuser, 4 kappor, 14 patronkök, 17 karbinremmar, 5 gehäng, 19 par handskar, 10½ par stövlar, 20½ par sporrar, 13 värjor, 15 karbiner, 1 pistol, 11 betsel, 9 ländstycken, 25 harnesk, 23 väskor, 1 karbinlås och två västar. Detta var att anse som obetydligt i jämförelse med hästarna, som var svåra att ersätta i det skövlade och utplundrade Livland. Dels var de oerhört dyra, dels små och halvvida och föga lämpade som rytthästar. För att få regementet användbart i fält lät kungen därför göra rytterna beridna på artilleri-hästar samt befallde officerare att förskottera medel till inköp av hästar. Hur mycket manskap som förlorats har ej framgått. Regementet låg sedan i vinterkvarter under december och januari i en liten by vid namn Hajken, därefter, liksom huvudarmén, norr om Kovno under februari och mars.

I slutet av mars bröt armén upp och tågade söderut. Under första delen av inmarschen i Polen medföljde Södra Skåningarna inte armén utan hade lämnats efter, troligen för att konvojera det i Wilno och Kovno erövrade artilleriet. Den 27 april anslöt dock regementet till hären vid Dlugowicze, medförande en del fältpjäser.

Följande dag satte sig hären i rörelse mot Warszawa, dit man anlände den 15 maj. En mindre styrka besatte slottet, medan Drabanterna och Södra Skåningarna inkvarterades på den östra Weichselstranden, i förstaden Praga, till skydd för högkvarteret som konungen förlagt dit.

Besättandet av huvudstaden Warszawa blev i praktiken bara ett slag i luften eftersom den fientliga armén icke fanns där. Planen gick nu ut på en koncentrisk framryckning med tre svenska arméenheter mot Krakow. Karl XII visste genom spioner att Augusts armé befann sig där i närheten och hade med passaren i hand uppmätt avstånd, marschvägar och nattkvarter. Major Gyllenkrok sändes i förväg med ett självständigt avantgarde av 500 ryttere och 300 fotfolk att uppdriva och insamla proviant och foder. Konungen och huvudarmén med bl a Södra Skåningarna bröt upp den 16 juni och skulle gå i mitten med Gyllenstjernas och Mörnens flygelkårer helst lite före för att träffa motståndarens flanker och förbindelser.

Marschen ställdes över Tarczyn och Lenczeszyce där Skåningarna den 18 juni låg på förpost. I Radoszyce, dit hären anlände den 25 juni ingick den oangenäma underrättelsen att Gyllenstjerna, som skulle förhindra att sachsarna förenade sig med polackerna, blivit fördröjd och ej fullgjort sin uppgift. Kurirer från högkvarteret till flygelkåren snappades upp och motståndaren kände därför till avsikterna. Inför slaget vid Kliszow hann bara Mörnens avdelning fram som förstärkning, dock ganska uttröttad.

Vad gäller skildringen av slaget vid Kliszov finner vi ingen anledning att försöka mäta oss med Frans G Bengtsson. Vi hänvisar därför istället till hans bok Karl XII (sid 239-249). Efter kungens död fick hovpredikanten Jöran Nordberg i uppdrag att göra en så riktig skildring av bl a fälttåget som möjligt. Han var själv med på detta och den aktuella boken heter Kung Karl XII Historia, Första delen, 1740. Med huvudsakligen denna som underlag har Bengtsson noggrant gjort en mycket läsvärd och realistisk berättelse av hur det gick till.

För ovärderlig hjälp att få fram material om
Sallerups skvadron och slaget vid Kliszov
känner vi särskilt stor tacksamhetsskuld till :

Överstelöjtnant Jan Andersson P2

Major Karl-Johan Fäldt P2

Lektor Torsten Nilsson Lund

UTDRAG

UR MÖNSTERRULLA ÖFVER REGEMENTET VID MÖNSTRINGEN

I GRÖDBY DEN 11 JUNI 1678.

(Den äldsta bevarade mönsterrullan.)

Lifskvadron

mönstrades af v. Ascheberg.

Öfverste Hans Ramsvärd

Kaptenlöjtnant Börje Bruse

Kornett Anders Tapp

Kvartermästare Jonas Örling

Korpral Anders Krusbergh

• Hans Dichman

• Hans Anderson

Predikant Daniel Dalinus (sjuk i Ronneby)

Mönsterskrifvare Hans Nymän

Fältskär Johan Höfinghoff

Trumpetare Johan Olufson

Hofslagare Lars Knutson

Sadelmakare Samuel Danielson

Marktentare Peter Leumnert

gamla ryttare ----- 59

nya , ----- 26

Sma 85 man.

Beväpningen lämnade rätt mycket att önska:

såunda fattades 53 karbiner, i var sönder, och en

ryttare hade hvarken karbin eller pistoler. Rytterne

voro till öfvervägande del svenskar, men äfven ut-

ländingar funnos såsom synes af följande namn:

Samuel Ditmar, Otte Wedus, Benedix Ahrenholt,

Niclas Marquart, Johan Delaskapelle, Petter von

Holsten, Hans Bruchman. Åtskilliga af de svenska

namnen ljuda lustigt nog för nutida öron, såsom:

Nils Källa, Nils i Kattebo, Jöns Aborre, Daniel i

Åhlfors, Nils Geting m. fl.

Regementssåtalen.

Öfversten

Öfverstelöjtnant Johan Flint

Kornett Jonas Ståhl (med ryttn. Bruce i Små-
land)

Kvartermästare Hans Stockman (med majoren i
Stockholm)

Korpral Swen Sträng

• Ernst Samuel Bräckman

• Anders Bälling

Predikant Daniel Dalinus

Mönsterskrifvare Lars Pihlqvist

Trumpetare Michel Hack (i Stockholm med ma-
joren)

Hofslagare felande

Marktentare felande

gamla ryttare 11

nyvärfvade » 24

Sma 35 man.

Ingen af rytterne hade karbiner och 26 saknade

äfven pistoler.

Anders Tornrefelts skvadron mönstrades af v.

Schönleben.

Ryttmästare Anders Tornrefelt (I)

Löjtnant Anders Tornrefelt (II)

Kornett Jonas Segerström (med ryttn. Bruce i
Småland)

Kvartermästare Christofer Vilhelm

Korpral Swen Person

• Baltzar Peter

• Nanne Larson

Predikant hr Jon Cavallius

Mönsterskrifvare Mats Samuelson Hasselgren

Fältskär Abraham Slichting

Trumpetare Staffan Olson

gamla ryttare 39

nyvärfvade » 43

Sma 82 man.

Tjugutva man saknade karbiner, femtiotva sak-

nade pistoler, åtta saknade såväl karbiner som

pistoler och värja!

Gabriel Gyllenståhls skvadron mönstrades af v.
Ascheberg.

Ryttmästare Gabriel Gyllenståhl

Löjtnant Johan Örnecrantz

Kornett Anders Grönhagen (sfär afsked!)

Kvartermästare Per Möller (kornett efter Grönhagen)

Korpral Sven Nilson (frånvarande med de oberidne
i Blekinge)

Korpral Erik Eskelson

• Nils Ek

Predikant hr Daniel Dalinus

Mönsterskrifvare Hans Isberg

Fältskär Johan Höfinghoff

Trumpetare Sven Anderson

Hofslagare felande

Profoss felande

Marktentare Måns Pehrson

gamla ryttare 26

nyvärfvade » 29

Sma 55 man.

43 karbiner och 19 par pistoler fattades. En af

rytterne Hans Hendrich hade varit i dansk tjänst

och rymt ifrån Kristianstad.

Anders Bruces skvadron mönstrades af v.

Ascheberg.

Ryttmästare Anders Bruce (i Småland att hämta

rekryter)

Löjtnant Jonas Falk

Kornett Christian Fredrik (Frijs) !)

Kvartermästare Gabriel Klint (i Blekinge med de

oberidne)

Korpral Gunnar Håkanson

• Johan Jonson

• Nils Bengtson

Predikant Daniel Dalinus

Mönsterskrifvare Hans Nymän

Fältskär Johan Höfinghoff

Trumpetare Hans Trotteson

Hofslagare felande

Profoss Sven Johansson

gamla ryttare 22

nyvärfvade » 11

Sma 33 man.

Ingen af rytterne hade karbin, sjutton saknade

pistoler och en hade inga vapen alls.

1. Öfverstens- eller Lif-skvadron, med Löfvestad gård som boställe, indelades på:
Gärds härad, Andrarum, Brösarp, Höröd, Maglehem, Huaröd, Degeberga, Vidtsköffe; Sönnarslöf
Efveröd, Åhus, Köpinge och Vä;
Albo härad, Andrarum, Eljaröd och Brösarp;
Färs härad, Tolånga.
2. Öfverstelöjtnantens skvadron, med Vollsjo gård som boställe, indelades på:
Frosta härad, Skeglinge, Borlunda, Hurfva, Gudmundtorp, Gårdstånga, Holmby, Hammarlunda och
Harlösa;
Färs härad, Vesterstad, Kärrstorp, Östraby, Långaröd, Frenninge;
Harjagers härad, Sallerup.
3. Majorens skvadron indelades på:
Gärds härad, Esphult, Görröd, Träne, Linderöd, V. Vram, Skepparslöf, Vä, Ö. Varm, Lyngsjö;
Frosta härad, Ö. Espinge, Svensköp.
4. Ryttmästare Bruces skvadron indelades på:
Vemmenhøgs härad, Svenstorp, Haslebösarp, Örsjö, Södra Villie, Solberga, Önnarp, V. Vemmenhög,
Ö. Vemmenhög, Skifvarp, Källstorp, L. Beddinge, Espö, St. Beddinge och Tullstorp;
Ljunits härad, Slimminge, Villie, Katslösa, Sjörup, Nöbbelöf.
5. Ryttmästare Halfasts skvadron indelades på:
Albo härad, Rafunda, Hvitaby, Fogeltofta, Sct. Olof, Mälby och Rörum;
Jerrestads härad, Stiby, Tomarp, Simris, Nöbbelöf, Bolshög och Vallby;
Ingelstads härad, Tryde, Spjutstorp, Ullstorp och Hofby.
6. Ryttmästare Montgomerys skvadron indelades på:
Färs härad, Kärrstorp, Brandstad, Skartofta (nu Öved), Veberöd, Efverlöf, Björka, Åsum, Tolånga,
Vanstad, Ramsåsa, Illstorp, Blentarp och Benestad;
Herrestads härad, Tryde, Tranås, Öfraby, Hedeskoga, Köpinge;
Torna härad, Blentarp;
Ingelstads härad, Benestad;
Vemmenhøgs härad, Slimminge.
7. Ryttmästare Kohlmäters skvadron indelades på:
Jerrestads härad, Borreby;
Ingelstads härad, Benestad, Ullstorp, Qverrestad, N. Qverrestad, Öfraby, Valleberga, Tosterup, Glem-
minge, Löderup, Hörup, Ingelstorp och Köpinge.
8. Ryttmästare Tornerefelts skvadron indelades på:
Vemmenhøgs härad, Grönby, Anderslöf, Klagstorp, Simlinge, S. Åby, Hemmesdyng, L. Isie, Östra
Torp;
Skytts härad, Fru Alstad, Gylle, Bösarp, Gislöf.

Bilaga 25 a.

Kungl. Bref, dateradt Kungsör den 10 Juli 1680, huruledes det Blekingiska regementet till häst
skall vara munderadt och beväpnadt.

- 1) Hästarne skola vara tio kvarter höga öfver manken med starka och breda bröst och kors;
- 2) Sadllarne goda och väl formade med pistolhölster af tyg;
- 3) Karbiner och pistoler köpas från faktorierna, af modell som konungen godkänt vid Örebro
faktori, eller också införskrifvas de utifrån;
- 4) Värjorna skola till fäste och klinga vara som drabanternas med tvinnade armband (handrem)
i provinsens färg;
- 5) Karbinremmarne af buffelhud med mässings- eller järnbeslag;
- 6) Patronväskor af ryssläder öfverklädda med sämskskinn samt med mässings- eller järnbeslag;
- 7) Breda lifgehång af buffelhud med mässings- eller järnbeslag;
- 8) Bröststycken »för muskötskott frie» med älghudremmar baktill;
- 9) Kyller af älghud så långa att de räckta till knäna;
- 10) Goda skinnbyxor;
- 11) Grå kappor med uppslag i provinsens färg;
- 12) Svarta goda och väl fasonerade hattar med snören och hattband i provinsens färg;
- 13) Goda juktlädersstöflar, långa i skaften med styfva kragar.

1685 ÅRS RULLA

ÖFVER REGEMENTETS PERSONAL.

		Sista fullmaktdatum		
Öfverste och chef Carl Gyllenpistol	16	²⁹ / ₄ 80	Korpraler Gabriel Lönqvist	} 2 skvadron
Öfverstelöjtnant Hans Henrik Niethoff	16	⁹ / ₁₀ 79	» Albrekt Björk	
Major Johan Halfast Ridderschantz	16	² / ₁₀ 83	» Pehr Mårtensson	
Ryttmästare Anders Bruce	16	¹ / ₁₀ 77	» Baltzar Becker	} 3 »
» David Christofer Montgometry	16	¹ / ₁₀ 79	» Nanne Larsson	
» Christian Kohlmäter Riddersköld	16	¹ / ₁₀ 79	» Anders Halfast	
» Anders Tornerefelt II	16	79	» Johan Asp	} 4 »
» Johan Orrfelt	16	83	» Segert Wårre	
Kaptenlöjtnant Andreas Erik Mask (1)	16	84	» Magnus Frijschytz	
Reg:ts kvartermästare Anders Eneroth	16	79	» Johan Törner	} 5 »
Löjtnant Magnus Bröms (4)	16	78	» Johan Dahlepil	
» Johan Örnecrantz (3)	16	78	» Jöns Wilhelm Swab	
» Knut Drake (2)	16	²⁸ / ₁₀ 79	» Johan Adam	} 6 »
» Anders Lennartson (7)	16	²⁰ / ₉ 80	» Johan Franck	
» Petter Scheder (8)	16	²⁰ / ₉ 80	» Johan Tornerefelt	
» Sven Dahlepil (5)	16	¹⁸ / ₉ 82	» Henrik Carney	} 7 »
» Petter Möller (6)	16	¹⁸ / ₉ 82	» Johan Olofson	
Kornett Daniel Björkman (2)	16	²⁸ / ₁₀ 79	» Anders Bertilsson	
» Jonas Örling (1)	16	⁹ / ₇ 79	» Jonas Lundh	} 8 »
» Hans Stockman (6)	16	80	» Mårten Falck	
» Petter Grönwald (4)	16	82	» Nils Johan Kräll	
» Claes Niethoff (3)	16	¹ / ₉ 82	Reg:ts pukslagare Lorens Brinck	} Lif-skvadron
» Gustaf Rosenstråle	16	⁹ / ₄ 84	Trumpetare Johan Beck	
» Carl Gustaf Bonde (7)	16	¹ / ₂ 85	» Samuel Mannerfelt	
» Svante Rosenstråle	16	¹ / ₁₂ 85	» Hans Henrik Lybeck	2 »
Kvartermästare Anders Lorentz	1	skvadron	» Olof Flygare	3 »
» Carl Kiörningh	2	»	» Jacob Sähmen	4 »
» Svante Rosenstråle	3	»	» Henrik Kijhlos	5 »
» Gabriel Klint	4	»	» Henrik Fortmeyer	6 »
» Fredrik Johan Pohl	5	»	» Knut Törnebohm	7 »
» Carl Beckerfelt	6	»	» Emanuel Ehre	8 »
» Sven Strång	7	»	<i>Civilmilitär personal.</i>	
» Anders Krusbergh	8	»	Reg:ts predikant Per Ramelius	
Korpraler Jonas Smitt	} 1 »		Reg:ts fältskär Burchart Plagheman	
» Jacob Ryss			Reg:ts auditör Christian Osengius	
» Jonas Månson			Reg:ts skrifvare Carl Eklundh	
Mönsterskrifvare Hans Jürgen	2	skvadron	Mönsterskrifvare »	Lif-skvadron
» Petter Reutling	3	»	Hofsmeder Nils Borre	5 skvadron
» Jochum Berg	4	»	» Joseph Eriksson	6 »
» Anders Wiman	5	»	» Abraham Kämpe	7 »
» Swen Bondesson	6	»	» Christopher Swein	8 »
» Casper Breeding	7	»	Profoss Anders Ohlson	Lif-skvadron
» Hans Isberg	8	»	» Lars Höök	2 »
Reg:ts sadelmakare Hans Brandt	} Lif-skvadron		» Bengt Ohlson	3 »
Reg:ts sporrsmid Lorens Blom			» Petter Brandt	4 »
Hofsmeder Lars Forsman			» Daniel Ask	5 »
» Hans Baltzar	2	»	» Lars Ryttere	6 »
» Curt Anderson	3	»	» Michel Lybeck	7 »
» Nils Nilsson	4	»	» Anders Kröusa	8 »

Sallerup skvadron var här n:r 8

		Hemant		Okt		Bergr. & Lda	
		Transport		11 4 11			
48	3 3 3 3 Morten Nielsen og aborn	3					
	2 Hans Kiepland for fars	2		2 22		6 31 12	
	2 2						

Ur mönstringsrulla från Södra Skånska Kavalleriregementets embarkering i Karlshamn den 13-14 november 1701.

Sallerups skvadron

Ryttmästare:	Johan Orrfelt	död 9/7 1702 Kliszov
Lieutnant:	Philip Ehrenmark	fången efter Poltava, hemkom 10/7 1722
Cornett:	Carl Gustav Tornerfelt	död 30/1 1703
Kvartermästare:	Carl Utter	28/6 1709 Poltava, blesserad och förkommen
Korpral:	Daniel Schütz	död 26/3 1706
	Magnus Plagman	fången 1/7 1709 Perevolotjna, hemkom 11/5 1723
	Hans Krusberg	fången 1/7 1709 Perevolotjna
Predikant:	Karl Millman	död 7/12 1702
Mönsterskrivare:	Christopher Enkell	ej med, kom för sent till Karlshamn
Fältskär:	Mester Paul Rumpelt	död 14/10 1702
Trumpetare:	Emanuel Ehre	fången 28/6 1709 Poltava, hemkom 30/6 1722
Profoss:	Anders Höjer	
Hofsmed:	Anders Flink	fången efter Poltava

FÖRSTA CORPORALSLAGET

Frosta härad:

Munkarp

1.	Börgie Ekeback	för Munkarp	död /3 1704
2.	Nils Hiort	" Nyrup	försvunnen 8/6 1704
3.	Pehr Hörling	" "	död 1702 Kliszov
4.	Börgie Berg	" Maglasäte	död 1702 Kliszov
5.	Nils Suahn	" Lillasäte	
6.	Pehr Ekman	" Ekestiga	död 19/8 1703 Mielzyn
7.	Olof Stenbärg	" Långstorp	
8.	Jöns Bergman	" Maglasäte	
9.	Måns Berg	" Funderse	
10.	Petter Lifberg	" Prästorp	
11.	Lars Starck	" Häggenäs	

Höör

Hörby

12.	Erich Wast	" Röinge	
13.	Måns Sandberg	" Kyhlö	
14.	Abraham Liung	" Gammalstorp	
15.	Suen Haman	" Slagtofta	
16.	Olof Frijberg	" "	
17.	Pehr Elf	" Hörby	
18.	Matz Barck	" Quarneberga	
19.	Erich Berg	" Tågarup	död /2 1703
20.	Suen Sandman	" Huggelseke	
21.	Bengt Hahne	" Boarup	

	22. Samuel Hiort	" Kyinge	fången 1/7 Perevolotjna, hemkom
	23. Måns Orre	" "	
	24. Simon Asp	" Råby	död 1702 Kliszov
	25. Pehr Råå	" "	
	26. Nils Spåhre	" "	
Lyby	27. Pehr Brabant	" Hee	
Bosiekloster	28. Suen Breare	" Fougdarp	död 19/8 1703 Mielzyn
	29. Pehr Lundberg	" "	död 1702 Kliszov
	30. Petter Nilsson	" "	
Borlunda	31. Erich Staaf	" Borlunda	död /10 1702
Stieglinge	32. Patrich Patricksson	" Brönesslööf	död /10 1702
Lyby	33. Pehr Hult	" Lyby	
	34. Jöns Nyman	" "	död 1702 Kliszov
	35. Johan Hultman	" "	död 1702 Kliszov
	36. Petter Aple	" "	
	37. Måns Ohlberg	" Sönnertou	död /12 1702
	38. Anders Wästgiöte	" "	död /12 1702
	39. Olof Humble	" "	
	40. Johan Didrichson	" Ågarup	
	41. Pehr Guse	" "	
Sallerup	42. Pehr Esping	" Grankarp	försvunnen 8/6 1704 vid Bodziechow

ANDRA CORPORALSLAGET

	43. Isack Frijshult	" Årröd m fl	död 1702 Kliszov
	44. Håkon Nädia	" "	
	45. Pehr Palm	" "	
	46. Lars Gräsman	" Ullatofta	död /3 1703
	47. Anders Hoof	" "	död /3 1703
	48. Hans Skieplander	" Pärup	
	49. Jacob Trana	" "	
	50. Pehr Linkulla	" Bessinge	död 1702 Kliszov
	51. Suen Rångren	" Guddasta	
	52. Bengt Schiött	" Ormatorp	död 8/6 1704, stupad vid Bodziechow
	53. Tufue Knisling	" Elestorp	död 1702 Kliszov
	54. Olof Prysse	" Tormastorp	
	55. Hans Pryss	" Hensett	död 1703
	56. Mårten Pamp	" Kiölleröd	fången efter Poltava
	57. Håkon Borgmestare	" Gummarup	
	58. Pehr Osman	" Höxeröd	död 1702 Kliszov
	59. Carl Flack	" "	död /9 1702
Holmby/ Hammarlunda	60. Pehr Röörman	" Östra Gårstånga	

Refinge	61. Abraham Tajart	" Refwinge	fången efter Poltava, död 28/10 1720
	62. Pehr Flinck	" "	
	63. Erich Lekman	" "	fången efter Poltava
	64. Erich Bergman	" "	
Harebärga	65. Jacob Liungberg	" Harebärga	död 19/8 1703 Mielzyn
	66. Eric Lustig	" Sularp	Avsked 1703
	67. Gudmund Kempe	" Fågelsång	död 26/4 1707
	68. Jacob Dahlman	" Arendala	fången efter Perevolotjna, hemkom
	69. Mårten Falk	" Harebärga	
	70. Nils Sörman	" Rögle	död /10 1702
	71. Sven Pohlson	" Tygellsjö	
Bonderup	72. Michael Lilja	" Lunnarp	
	73. Nils Mogård	" "	
	74. Pehr Rund	" "	
	75. Erich Torn	" "	död /2 1703
	76. Bengt Lund	" Bonderup	död /2 1703
	77. Pehr Åsby	" Norra Ullarp	
Esarp	78. Gert Christenson	" Alberta	
	79. Lars Holm	" "	fången efter Poltava
Heddinge	80. Stephan Lunner	" Vallby	
	81. Mats Berg	" Trullstorp	
	82. Nils Frisk	" Råby	död 1702 Kliszov
	83. Sven Ryss	" "	avsked 1703

TREDJE CORPORALSLAGET

Bjellarp	84. Olof Lundh	" Biellarup	
	85. Anders Finne	" "	
	86. Hindrich Sahlbom	" "	avsked 1703
Esarp	87. Lars Siöberg	" Esarp	död 19/8 1703 Mielzyn
	88. Gabriel Lunner	" Örup	
Lyngby	89. Samuel Skindberg	" Hesslebärga	
	90. Petter Dahlström	" "	död /12 1702
	91. Sule Flinck	" Bökesåkra	
Hyby	92. Gumme Hasselgren	" Hassleberga	
	93. Jöns Lifuersten	" Boarp	död 1702 Kliszov
	94. Pehr Giedda	" Wismarlöv	
	95. Petter Lind	" "	död 19/8 1703 Mielzyn
	96. Johan Wedman	" "	död 1702 Kliszov
	97. Zachris Lundlöf	" "	död 1702 Kliszov
	98. Pehr Stallberg	" "	
	99. Petter Hall	" "	död /8 1702 Krakow

Näfvitzhög	100. Staphan Orädder	" Onswala	avsked 1703
	101. Jacob Fogell	" Biersjö	död 1702 Kliszov
	102. Nils Stahre	" "	
Bahra	103. Olof Nilsson	" Onswala	död /10 1702
Mölleberga	104. Lars Kraft	" "	
Näfvitzhög	105. Börgie Isberg	" Gräfie	död 1702 Kliszov
Brågarup	106. Carl Hagelund	" Brågarp	död 1702 Kliszov
Tottarp	107. Anders Wetterström	" Tottarp	död /10 1702
	108. Lars Willberg	" Kabbarup	
	109. Anders Biörck	" Bjurslöf	
Biurslöf	110. Jöns Spang	" Giörslöf	
	111. Anders Lustig	" Biörslöf	fången efter Poltava, hemkom
Giörslöf	112. Gumme Ohlson	" Nordanå	död 28/10 1704, skjuten vid Punitz
	113. Bengt Långs	" "	
	114. Pehr Örn	" Sunnanå	död /11 1702
	115. Pehr Malm	" "	
	116. Joen Frisk	" "	död 1702 Kliszov
S.Sallerup	117. Anders Kätt	" Tullstorp	försvunnen 8/6 1704 vid Bodziechow
	118. Ambjörn Biörn	" "	
	119. Arfued Ståhlknap	" "	död 5/1 1707
	120. Gustaf Hammar	" Kattarp	död 13/9 1705
Husie	121. Börgie Spring	" "	
S.Sallerup	122. Pehr Smolenning	" Fårabeck	död 10/7 1705
	123. Berent Runske	" "	
	124. Jöns Knapp	" "	fången efter Poltava
Oxie	125. Trulls Möller	" Toarup	död 1702 Kliszov

U T R U S T N I N G E N

Vid embarkeringen och sedan under hela kriget var regementet sålunda uniformerad: Hatt svart, helt slät utan galon eller snören, med mässingsknappar att uppfästa brättena; rock af ljusblått kläde, fodrad med boj af samma färg, med nedvikt krage och »svenska» ärmuppslag samt stora ficklock med knappar. Rocken skulle vara »smal i lifvet», d. v. s. åtsittande men hafva vida, tämligen långa skört försedda med häktor; knapparna flata mässingsknappar. Kyllar af älghud räckande till knäna hade förut hört till uniformen men kvarlämnades nu vid uppbrottet på rusthållen. I stället användes väst af blått kläde med krage och ärmor med uppslag, så att den skulle kunna användas då rocken aftogs; äfven västen var försedd med mässingsknappar ehuru af mindre storlek. Byxorna voro af renhud eller bockskinn, försedda med klaff och fickor; stöflarne af svenskt vaxläder med långa, styfva, helskurna skaft utan kragar, med förtennta spännspror. Till

uniformen hörde vidare en halsduk af svart yllecreepon på fem kvarters längd att linda om halsen och knyta bak i nacken med band samt handskar med höga kragar af gult, sämskad, styft oxläder med ren- eller bockskinn i själfva handsken. Öfver uniformen bars en lång rundskuren slängkappa af kläde, fodrad med boj i lifvet med knappar både fram och bak för att kunna hopknäppa den.

Utrustningen i öfrigt bestod af »bröstharnesk» (bröstharnesk), fodradt med sämskskinn och försedt med remmar af oxläder med mässingsspännen samt skottfritt för musköt-kulor. Vidare en lång, rak värja, ett ypperligt stötvapen, med mässingsfäste och kolfven lindad med mässingstråd; baljan var af svärtadt skinn med järnbeslag och släpsko och rörka af mässing. Värjan bars i gehäng af älghud. Som skjutvapen medförde ryttarne ett par pistoler, som sutto på sadeln i pistolhölster af trä öfverklädda med skinn; till parad användes särskilda pistolkappor att spanna öfver hölstren. Dessutom en karbin som hängde i en sex tum bred och 11 å 12 kvarter lång rem med mässingssöljor och beslag samt karbinhake af järn öfver vänstra axeln samt snedt öfver högra benet med mynningen nedåt hvilande i en karbinsko. I en motsvarande rem öfver högra axeln, liksom den föregående af gult sämskad oxläder, hängde patronköket, som likaledes var af gult sämskad läder men med lock af svart läder och rymde tolf patroner samt en oljeflaska. Hästmunderingen utgjordes af svart betsel samt sadel af likaledes svart läder med förbygel, allt med mässingssöljor och beslag. Öfver sadeln, dock förmodligen endast till parad, bars schabrak af blått kläde kantadt med en två tums bred yllegalon. Till hästutrustningen hörde ytterligare en gramma af dubbelt svart läder med tvenne rep-grimskast, hästtäck af filt med täckesgjord, fouragestreck af tolf famnars längd, foderpåse och tvärsäck samt en omgång hästskor med söm.

För sin personliga utrustning medförde ryttaren tre skjortor, skor och strumpor samt kam, kamfoder och sylväska. För hvarje tältlag af fem man medfördes ett tält af buldan med järnbeslagna stänger och pinnar; tolf alnar krubbstreck med två järnbeslagna krubbpålar; en kokkittel af förtennt järnbleck, lodform och stöpslef, yxor med skaft, två liar, två putssaxar, två spadar, hammare och tång. För hvarje tältlag medföljde en tross-dräng eller pojke, som var uniformerad i hatt och vadmalsrock af samma snitt som ryttarens, men med tenn i stället för mässingsknappar, samt skinnbyxor och höga stöflar.

Hemma på roten fingo officerarne efter behag gå civila, men vid uppvaktning eller under vistelse i Stockholm skulle de vara klädda i reglementerad uniform. Till parad hade officerarne knapphålen sydda med guldtråd samt guldgalon på hatt och fickklaffar. Gehängen voro öfverdragna med guldgalon och kraghandskarne kantade med guldgalon. Löjtnanter och kornetter fingo dock icke hafva guldgalon på ficklocken. Underofficerarne hade till parad motsvarande prydnader af silfver. I fält bortlades dock alla dessa prydnader. Äfven officerarne buro bröstharnesk samt dessutom ringkragar af förgylldt silfver för regementsofficerare och ryttmästare men af polerad silfver för öfrige officerare.